

Irodalommal nevelni

Előszó a gyermekirodalmi számhoz

Lózsi Tamás és Gönczöl Andrea

ELTE Tanító- és Óvóképző Kar Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszék

Az ELTE Tanító- és Óvóképző Kar által megjelentetett *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat* jelen számának fókuszában a gyermekirodalom és kutatásának szerteágazó kapcsolatrendszere áll. A színes, több perspektívát érintő, tudományterületeken átívelő tematikus szám írásainak közös jellemzője a gyermekirodalom interdiszciplinaritásának bemutatása és közvetítése. A gyermek- és ifjúsági irodalom kutatási területei számos tudományághoz kapcsolódnak: átívelnek a határokon túl más népek kultúrtörténetébe, felvetnek nyelvészeti, folklórtörténeti, módszertani, tantárgy-pedagógiai témákat, kérdéseket.

A kötet számos írása az elméleti kutatások elemző bemutatása mellett az óvodai-iskolai oktató-nevelő munkában hasznosítható módszeres eljárások ismertetésére is vállalkozik, segítséget és ötleteket nyújtva ezáltal a pedagógusoknak a tanórai foglalkozások, óvodai tevékenységek élménypedagógiai, drámapedagógiai módszerekkel történő megvalósításához. A tanulmányok között megtalálhatjuk a folklórhoz kapcsolódó népmesekutatásokat, népmeseelemzéseket tartalmazó írásokat, így ismereteket szerezhethünk a Baranya megyei német népmesék nemzetiségi oktatásban betöltött szerepéről az Ördögcsúcs (*Teufelsgipfel*) című mesekötet bemutatásán keresztül (Márkus, 2021), izgalmas tanulmányt olvashatunk a kárpátaljai népmeséket tartalmazó *Három arany nyílvesző* című gyűjtemény tulajdonneveinek rendszerezésével kapcsolatos kutatásról (Nagy, 2021).

A kötetben helyet kaptak a kortárs gyermek- és ifjúsági irodalomhoz köthető művek poétikai, retorikai, mondatgrammatikai szempontú bemutatását tárgyaló írások, így érdekes tanulmányt olvashatunk Berg Judit három „hisztimeséjének” retorikai elemzéséről, a meggyőzés és érvelés lélektanáról, technikáiról (Lózsi, 2021); Neil Gaiman *Coraline* című regényének komparatistikai vizsgálatáról (Mukics, 2021); Keresztesi József *Csúcsök, avagy a nagy pudinghajsza* című verses meseregényének narrató-poétikai jellegzetességeiről (Baka L., 2021); Borbáth Péter *Együtt a Pörkeföldre* című mese-

regényének szintaktikai jellemzőinek mondatgrammatikai vizsgálatáról (Gál-Horváth, 2021), valamint Josef Michaelis *Zauberhut* című, gyerekeknek szóló könyvének német nyelven írt ismertetéséről (Kerekes, 2021).

Színvonalas írásokat találhatunk a lapszámban az anyanyelvi hallgatólagos tudás és a gyermekirodalom kapcsolatáról, a gyermekirodalom anyanyelvi nevelésben, a nyelvi tudatosság kialakításában játszott szerepéről az úgynevezett RWCT-technika RJR-modelljének alkalmazásának ismertetésén keresztül (Pölcz, 2021) vagy a gyermekfolklor és a velünk születettség elméletének közös vizsgálatáról (Balázs, 2021).

A tematikus szám műhelymunkái között hangsúlyos helyett kapott az olvasóvá nevelést célzó módszerek, technikák bemutatása. Izgalmas írást olvashatunk Kolozsi Angéla *Bódog és Szomorilla* című kortárs magyar meseregénye drámapedagógiai eszközökkel történő feldolgozásának lehetőségeiről, kiváló ötleteket szolgáltatva az alsó tagozatos órai munkához (Gajdóné Gódné et al., 2021), egy másik írás által pedig megismerkedhetünk az óvodáskorú gyermekek irodalom iránti kíváncsiságának felébresztését motiváló, szövegértését, elaborációs képességét fejlesztő drámapedagógiai módszerekkel (Gönczöl, 2021).

A tematikus számban a gyermekek és tanítójuk által közösen készített verseskönyv szemléltetésén keresztül teret kapott a kreatív írás metodikájának méltatását tárgyaló tanulmány is, amely bebizonyítja, hogy a kreatív írásgyakorlatok hatékonyan alkalmazhatók az alsó tagozatos gyerekek képesség- és személyiségfejlesztésében (Grandpierre, 2021). Az aktuális társadalmi helyzetre reagáló írást olvashatunk egy online előszavas mesemondó kurzus megvalósításának lépéseiről, a digitális eszközök kiaknázásának fortélyairól (Bumberák, 2021), valamint az iskolai gyakorlatba szintén rendkívül eredményesen beépíthető korszerű módszertani elem, a LEGO® eszközzel történő digitális történetmesélésnek a gyermekirodalom oktatásában, interpretációjában betöltött szerepéről (Lengyelne Molnár et al., 2021).

Összegzésképpen elmondhatjuk, hogy a magyar és idegen nyelvű írásokban felvonultatott népmesék, műmesék, kortárs gyermekirodalmi művek tolmácsolásával felszínre kerülnek a mai nyelvhasználat, az irodalmi művek anyanyelvi nevelésben betöltött helyének és szerepének kérdései, a szerzők írásaiban ötleteket és válogatási szempontokat kapunk az igényes, értékes gyermekirodalmi művek tudatos kiválasztásához, a gyermekek literációs szokásainak, nyelvi attitűdjük, érzelmi intelligenciájuk formálásához, valamint drámapedagógiai, módszertani, szakmai ötleteket az irodalmi művek gyerekekkel történő feldolgozásához. Jó olvasást, szakmai feltöltődést kívánunk!

Irodalom

- Baka L., P. (2021). Keresztesi József: Csücsök, avagy a nagy pudinghajsza (Rajzolta: Horváth Ildi). *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, (9)1, 201–2017. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.1.201.217>

- Balázs, G. (2021). Mi születik velünk? Velünkszületettség: nyelv, gyermekfolklor. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, (9)1, 87–98. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.1.87.98>
- Bumberák, M. (2021). A Zoomperenciás-tengeren is túl – Egy online előszavas mesemondó kurzus margójára. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, (9)1, 320–326. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.1.320.326>
- Gaál-Horváth, K. (2021). Borbáth Péter Együtt a Pörkeföldre című meseregényének szintaktikai jellegzetességei. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, (9)1, 230–239. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.1.230.239>
- Gajdóné Gődény, A., Koósné Sinkó, J. & Merényi, H. (2021). A regényolvasás (be) vezetése – meseregények az olvasóvá válás folyamatában. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, (9)1, 261–299. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.1.261.299>
- Grandpierre, A. (2021). Könyv születik. Kreatív írás alsó tagozaton. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, (9)1, 300–319. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.1.300.319>
- Gönczöl, A. (2021). Olvasóvá nevelés óvodáskorban a drámapedagógia módszereivel – A mese komplex személyiségfejlesztő hatása. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, (9)1, 250–260. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.1.250.260>
- Kerekes, G. (2021). Ungarndeutsche Kinderliteratur: Josef Michaelis' Zauberrhut. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, (9)1, 145–161. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.1.145.161>
- Lengyelne Molnár, T., Racsko, R. & Szűts, Z. (2021). A kommunikációs kompetencia fejlesztésének új lehetőségei: digitális történetmesélés LEGO® eszközzel. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, (9)1, 327–339. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.1.327.339>
- Lócsi, T. (2021). Hisztiretorika. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, (9)1, 115–130. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.1.115.130>
- Márkus É. (2021). Baranya megyei német népmesék a nemzetiségi oktatásban – Az Ördögcsúcs című mesekötet. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, (9)1, 131–144. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.1.131.144>
- Mukics, J. (2021). Neil Gaiman Coraline című regényének komparatiztikai vizsgálata. A gyermeki lélek vágyai fantázia és valóság határán. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, (9)1, 162–190. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.1.162.190>
- Nagy, N. (2021). Tulajdonnevek kárpátaljai népmesékben a Három arany nyílvezző című népmesegyűjtemény alapján. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, (9)1, 162–190. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.1.162.190>
- Pölcz, Á. (2021). Hallgatolagos tudás az anyanyelvi nevelésben. A gyermeki irodalom szerepe a nyelvi tudatosság kialakításában. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, (9)1, 218–229. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.1.218.229>